

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारीत व संकरीत वाणा बदल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

अ. क्र.	तपशील	सविस्तर माहिती
१.	पीक / वाणाचे नाव	तीळ : टी.एल.टी - १०
२.	प्रसारीत केलेले वर्ष	२०२३
३.	प्रसारीत करणारी संस्था / विद्यापीठ	वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
४.	जमिन	निचरा असणारी हलकी ते मध्यम जमीन योग्य
५.	हवामान	तीळाचे पिक हंगामानुसार बदलत्या तपमानास व सुर्यप्रकाशास संवेदनशील असल्यामुळे पिकाच्या वाढीच्या अवस्थेत अधिक तापमान व समतोल पाऊसमानाची आवश्यकता असते. फुलधारणेच्यावेळी पावसाचा अधिक ताण पडल्यास, अधिक आर्द्रता असल्यास, तापमान कमी असल्यास अपरिपक्व फुलाची गळ होते व जरी फुलधारणा झाली तरी वांझ फुल निर्मिती होवून उत्पादनात मोठी घट संभवते
६.	पेरणी / लागवडीचा कालावधी	खरीप : किमान ७५ ते १०० मिमी पाऊस झाल्यानंतर, पावसाळा सुरु झाल्यापासून ते १५ जुलै पर्यंत. रब्बी : सप्टेंबरचा शेवटचा अठवडा ते १५ ऑक्टोबर
७.	प्रती हेक्टरी बियाणे	२.५ ते ३ किलो
८.	पीक व्यवस्थापन	
८.१	लागवडीचे व पेरणीचे व्यवस्थापन	बीज प्रक्रिया : पेरणीच्या वेळी कार्बेन्डाझिम ३७.५ टक्के @ २ ते ३ ग्रॅम / किलो बियाणे. पेरणी अंतर : दोन ओळीतील अंतर ४५ सेमी. दोन रोपातील अंतर १५ सेमी पेरणीची खोली : २.५ ते ३ सेमी
८.२	खत व्यवस्थापन	५० :२५:०० (NPK kg / ha.)
८.३	पाणी व्यवस्थापन	पिकाच्या वाढीच्या महत्वाच्या टप्प्यात संरक्षणात्मक सिंचन घ्यावे जसे की, बीपासून नुकतेच तयार झालेले रोप (पेरणीनंतर २० ते २५ दिवसांनी), फुलोरा अवस्था (पेरणीनंतर ३५ ते ४० दिवसांनी) आणि धान्य भरण्याच्या अवस्थेत (पेरणीनंतर ५५ ते ७० दिवसांनी),
८.४	तण व्यवस्थापन	सुरवातीच्या २० ते ३० दिवसांच्या कालावधीत कोळपणी किंवा खुरपणी करून शेत तणमुक्त ठेवावे. ते शक्य नसल्यास शिफारस केलेल्या तणनाशकाचा वापर करावा.
८.५	कीड / रोग व्यवस्थापन	एकात्मिक कीड / रोग व्यवस्थापन पध्दतीचा अवलंब करावा.
९.	पिकाचा कालावधी	९० ते ९५ दिवस
१०.	उत्पादकता	७ ते ८ क्विटल प्रती हेक्टर
११.	वाणाची वैशिष्ट्ये / विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> ● झाडाची कमी उंची, टपोरे व निर्यातक्षम बियाणे. ● तेलाच्या उत्पादनात सरस. ● खरीप, रब्बी / उन्हाळी लागवडीस योग्य ● पानावरील ठिपके व भुरी रोगास प्रतीबंधक
१२.	वाणा संबंधीची छायाचित्रे	

Research Recommendations	
२०२३	१. आधिक उत्पादन, नफा आणि जमिनीची सुपीकता टिकविण्यासाठी भुईमुग - सुर्यफूल आणि सोयाबीन-सुर्यफूल या क्रमिक पीकपध्दतीची शिफारस मराठवाडा विभागासाठी करण्यात येते.
२०२४	१. खरीप हंगामातील सुर्यफूलावरील रस शोषण करणाऱ्या कीडी (तुडतुडे, फूलकीडे, पांढरीमाशी) आणि पतंगवर्गीय कीडी (पाने खानाऱ्या अळया व बोंडे खाणारी अळी) यांच्या व्यवस्थापनासह

<p>अधिक आर्थिक फायदयासाठी पेरणी पुर्वी बियाण्यास इमिडाक्लाप्रिड ४८ टक्के एफएस ची ८ मिली प्रती / किलो ग्रॅम या प्रमाणात बिज प्रक्रिया करावी. त्यानंतर किडींनी आर्थिक नुकसानची संकेत पातळी ओलांडल्यावर क्लोरॅन्ट्रानीलीप्रोल ९.३ टक्के + लॅम्बडा सायहॅलाथ्रीन ४.६ टक्के झेडसी ची १२० मिली प्रती हेक्टर या पुर्वमिश्रित किटकनाशकाची ५०० लि. पाण्यात मिसळून फवारणी करण्याची शिफारस करण्यात येते.</p> <p>२. रब्बी हंगामातील सुर्यफूलावरील रस शोषण करणाऱ्या कीडी (तुडतुडे, फूलकीडे, पांढरीमाशी) यांच्या व्यवस्थापनासह अधिक आर्थिक फायदयासाठी पेरणी पुर्वी बियाण्यास इमिडाक्लाप्रिड ४८ टक्के एफएस ची ८ मिली प्रती / किलो ग्रॅम या प्रमाणात बिज प्रक्रिया करावी. त्यानंतर किडींनी आर्थिक नुकसानची संकेत पातळी ओलांडल्यावर थायामिथॉक्झाम १२.६ टक्के + लॅम्बडा सायहॅलाथ्रीन ९.५ टक्के झेडसी ची १२५ मिली प्रती हेक्टर या पुर्वमिश्रित किटकनाशकाची ५०० लि. पाण्यात मिसळून फवारणी करण्याची शिफारस करण्यात येते.</p>
--

अॅवॉर्ड : २०२३

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठांतर्गत असलेले लातूर येथील गळीतधान्ये संशोधन केंद्रास आखिल भारतीय समन्वीत संशोधन प्रकल्प (सुर्यफूल) या योजनेत सन २०१७-२०२१ या कालावधीमध्ये सुर्यफूल पिकावर केलेल्या उत्कृष्ट संशोधन कार्याबद्दल मंडौर, जोधपुर (राजस्थान) येथील कृषि विद्यापीठात पार पडलेल्या वार्षिक समूह बैठकीमध्ये उत्कृष्ट संशोधन केंद्राचा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. सदर पुरस्कार भारतीय कृषि अनुसंधान परिषदेचे उप-महासंचालक डॉ. टी.आर.शर्मा, सहाय्यक महासंचालक डॉ. संजीव गुप्ता, कृषि विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. बी. आर. चौधरी यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला.